

Jaargang 10 nummer 9 - september 2018 Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór **24 september** opsturen

Natuurmoment

Herstart actie Bomen voor koeien

Veel koeien hebben een zware zomer achter de rug omdat bomen ontbraken in hun weide. Koeien gedijen het beste bij een temperatuur van -5 tot 18 graden. Door hun leren huid kunnen ze niet transpireren. Gaan liggen levert uierontstekingen op en lang staan belast de hoeven te sterk.

Dankzij veel reacties van mensen die dit leed constateerden zorgt de Stichting wAarde voor een herstart van de actie Bomen voor koeien.

Vanaf 2000 zorgde de aankoop van certificaten in tien jaar tijd voor de aanplant van 100.000 bomen, maar dat is nog lang niet genoeg. Zinnig om cadeau te geven en weer eens iets anders.

(Yvonne Zwikker)

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden van IVN of KNNV-Apeldoorn

Nieuwe leden/vrienden IVN: Brigitta Vlekkert, Yvonne de Graaf, Maaike Willemsen
Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

Van de voorzitter KNNV

Gelukkig is de lange periode van extreme droogte weer voorbij. De natuur oogt op de meeste plekken weer groen, maar wat de gevolgen voor flora en fauna binnen in de cultuur- en natuurgebieden op langere termijn zijn valt uiteraard pas later vast te stellen. Natuurorganisaties als de onze hebben een belangrijke rol daarin met uitvoeren van inventarisaties en vastleggen van waarnemingen.

Zelf monitor ik de vegetatieontwikkeling in het Beekbergerwoud en heb geconstateerd dat het grondwaterpeil dramatisch is gezakt en vrijwel alle poelen helemaal droog zijn gevallen. Benieuwd hoe de vegetatie zich de komende jaren ontwikkelt en of het waterleven zich ook kan herstellen.

Wat betreft de KNNV-organisatie staat er een wijziging op stapel met betrekking tot de indeling van de gewesten. Er is besloten te komen tot een nieuwe indeling op basis van provinciegrenzen. De idee daarachter is dat het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies is verschoven. KNNV-afdelingen binnen een provincie kunnen elkaar op dit gebied versterken.
(Jacob Ruijter)

Verhuizing IVN lokaal. In/uitpakkers gevraagd

In de herfstvakantie (20-28 oktober) verhuist Vrijesschool De Vijfster weer terug naar de Texandriiaan. IVN verhuist mee naar het aloude, nu enigszins verbouwde lokaal. In de week van 15 t/m 20 oktober wordt er ingepakt en na de verhuizing (vanaf 27/10) weer uitgepakt. We zoeken IVN'ers die mee willen helpen.

Opgave graag via [Hein Hillen \(secretaris\)](#). De datum wordt dan in overleg vastgesteld.

Groenvoer uitgekomen

Het herfstnummer van Groenvoer, het ledenblad van IVN Apeldoorn is weer uitgekomen. IVN leden en vrienden ontvangen het in de brievenbus, maar je kunt het blad ook al [downloaden](#)

Tiny Forests in Apeldoorn

Zoals je vast al hebt gelezen krijgt ook Apeldoorn vier Tiny Forests. Dat zijn kleine bosjes met als doelstelling mens en natuur te verbinden. De bosjes komen veelal in de buurt van scholen om zo ook in het bosje les te kunnen geven en kinderen en hun ouders een rol te laten spelen bij beheer en onderhoud. Ronald Duin en Marieke Spreij bespreken met Gemeente en projectleider vanuit IVN landelijk de rol van IVN-Apeldoorn daarbij. Zij houden iedereen op de hoogte.

[>> Meer weten](#)

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open voor alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

- 1/9 KNNV Plantenwerkgroep [Excursie Leemputten](#)
- 4/9 KNNV Vogelwerkgroep [Werkgroepavond](#)
- 8/9 KNNV Vogelwerkgroep [Excursie](#)
- 8/9 IVN [Wandelroute langs Noorse huizen, Beekbergen \(tijdens Open Monumenten Dagen\)](#)
- 9/9 IVN [Excursie Paddenstoelen bij het Leusveld](#)
- 11/9 KNNV Plantenwerkgroep: [Werkgroepavond](#)
- 12/9 IVN [Start Bomencursus](#)
- 17/9 KNNV Werkgroep Sprengen en Beken: [Excursie St. Jansbeek Arnhem 2](#)
- 23/9 IVN [Excursie landgoed Bruggelen en het Herenhul](#)
- 29/9 KNNV Vogelwerkgroep: [Wandeling Hoog Buurlo](#)
- 1/10 IVN [Start cursus Samenhang in de natuur](#)
- 6/10 IVN [Avondexcursie zoogdieren in bronstijd](#)
- 6/10 IVN [Landelijke ledendag Nijmegen](#)
- 14/10 IVN [Natuurdag op Het Woudhuis met als thema herfst](#)

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

70
Jaar

Wandelreünie IVN natuurgidsen

De tweede reüniewandeling van natuurgidsen - de jongste en de oudere lichte - was prima. Het aanbod van deze activiteit in het jubileumjaar werd gewaardeerd, de route ingekort vanwege de warmte. De waterrijke versnaperingen gingen er dan ook goed in.

De natuurgidsen gaven aan dat ze van het studiegebiedje het meest geleerd hadden. Dat riep de meeste verwondering op.

Leuk waren ook de anekdotes die de natuurgidsen elkaar al wandelend in kleine groepjes vertelden. [>> Lees verder](#)
(Cathrien Oskamp en Yvonne Zwikker)

Wie doet er mee??

Informatieve suppoosten gezocht voor Open Monumenten Dagen

Op 7 en 8 september organiseert IVN Apeldoorn een korte route langs informatiebordjes bij de Noorse Huizen op het landgoed Bruggelen ten zuiden van Ugchelen. We zoeken nog enkele IVN en/of KNNV leden om het publiek te verwelkomen en te informeren. Je hoeft niet de hele dag aanwezig te zijn, een deel kan ook.

Wil je meedoen? Laat het even weten (en ook wanneer) aan [Hans Hogenbirk](#) ([IVNeXtra](#))

Vrijwilligers gezocht voor IVN Natuurdag 14 oktober 2018

IVN Apeldoorn bestaat 70 jaar en daarom houden we op zondag 14 oktober een feestelijke dag met allerlei natuuractiviteiten voor de inwoners van Apeldoorn en omstreken!

IVN werkgroep Woudhuis heeft inmiddels al de nodige voorbereidingen getroffen, maar om die dag zelf alles in goede banen te kunnen leiden hebben we ondersteuning nodig. [Kijk hier voor de diverse werkzaamheden.](#)

Wil je meewerken aan de Natuurdag, laat het dan weten aan Chantal Meijerink (meijec@xs4all.nl). Uiteraard zijn KNNV leden ook van harte welkom.

Samen maken we er een leuke en leerzame dag van!
[>> Lees meer over het programma van de Natuurdag](#)

Wie doet mee in Stadspark Berg en Bos?

Het beheer van Stadspark Berg en Bos wil graag meer natuuractiviteiten en heeft IVN-Apeldoorn daarvoor benaderd.

We willen graag bekijken of en, zo ja, welke mogelijkheden er zijn. Hoewel de werkgroep Berg en Bos een aantal jaren geleden is gestopt, zijn er nu wellicht weer nieuwe mogelijkheden?

Heb je interesse in natuuractiviteiten in dit prachtige stadspark? Meld je aan via [Hans Hogenbirk \(IVNeXtra\)](#)

Workshop Storytelling

Sinds er taal is, zijn er verhalen. Verhalen zijn een krachtig en effectief middel om mensen te raken en te verbinden. Hoe kan je als IVN Natuurgids storytelling inzetten om jouw boodschap over te brengen? Dat is de vraag die tijdens de workshops storytelling centraal staat. Een fijne mix van oefeningen, uitwisseling en theorie zorgt ervoor dat je na deze workshop bruisend van de ideeën aan de slag gaat! [>> Meer informatie](#)

[>> Meer vacatures bij IVN-Apeldoorn](#)

Ander nieuws en activiteiten

Vleermuizencursus succesvol

Op woensdag 1 augustus 2018 verzorgden natuurgidsen van IVN Apeldoorn Yvonne Verhoef en Harold Gerritsen een korte vleermuiscursus.

De cursisten bleken zelfs uit de Achterhoek en Limburg te komen, die in deze zomerperiode vakantie hielden op de Veluwe. De cursisten hadden duidelijk veel plezier in de cursus, waarin naast uitleg over sociaal gedrag en soortbeschrijvingen van op de Veluwe voorkomende soorten vleermuizen, ook een carrousel met activiteiten werd gedraaid. Na afloop van de 'theorieavond' werden tijdens een bezoek aan de Loolaan veel dwergvleermuizen en laatvliegers op de detectors gehoord en daarbij ook gezien.

Vrijdag 3 augustus 2018 werd de cursus afgesloten met een avondexcursie in Natuurpark Berg en Bos met Henry Kats. Naast dwergvleermuizen en laatvliegers werd nu ook nog de franjestaart waargenomen.

Enthousiaste cursisten gaven een luid applaus aan het eind van de excursie. Sommigen hadden zelfs al een detector aangeschaft, anderen zijn dit van plan. Enkele cursisten hebben zich ook voor een andere cursus van IVN Apeldoorn ingeschreven.

Digitaal Bodemdieren Doeboek nu beschikbaar!

Het nieuwe Bodemdieren Doeboek staat vol doetips en weetjes om met kinderen (en volwassenen) de bodem in te duiken en wormen, spinnen en andere bodemdieren op een speelse manier te ontdekken. Nu beschikbaar als gratis download, straks ook te koop in de IVN webwinkel. Je kunt een [gratis exemplaar aanvragen](#) of [>> Lees verder](#)

Hoe zit het met copyright? Pas altijd op bij gebruik van foto's en teksten

Het gebeurt helaas veel te vaak: een afdeling krijgt onverwacht een forse rekening van een fotograaf omdat er zonder toestemming gebruik is gemaakt van zijn foto's. Vraag altijd toestemming aan de fotograaf - amateur of professional – die automatisch auteursrecht heeft ook al staat dat er niet expliciet bij.

Ook de persoon op de foto heeft rechten. Als een gezicht duidelijk op een foto zichtbaar is, mag de foto niet zonder toestemming van de persoon op de foto verspreid worden. Je mag de foto dus ook niet rondsturen via sociale media, afdrucken of verkopen. Als je kinderen herkenbaar op de foto zet, is het verstandig altijd toestemming te vragen van de ouders. Dat kan bijvoorbeeld door het tekenen van een [vrijwaringsverklaring](#).

Ook schending van auteursrechten in teksten komt voor. Bij ongevraagd gebruik van teksten is er sprake van plagiaat: ook dat kan vervelende gevolgen hebben!

[>> Lees het hele artikel](#)

Komend najaar slib uit de bosvijver

Komend najaar zal 1800 kubieke meter slib uit de bosvijver in park Berg & Bos verwijderd worden. Al vanaf 2015 leverde de uitbraak van blauwalg in de historische vijver problemen. Het wegvangen van de karpers in 2016 was deels een oplossing. Het verwijderen van de laag slib bestaande uit blad, voedselresten, eenden-, ganzen- en vissenpoep zal een uitkomst voor de resterende problemen betekenen. Deze laag van 11 centimeter heeft zich de afgelopen 45 jaar gevormd.

Apeldoorn in het nieuws: stadsbeken zijn terug van weggeweest

Met de Grift die door het centrum van Apeldoorn loopt weten we als Apeldoorners inmiddels niet beter, maar stadsbeken zijn bezig aan een heuse comeback. Daarover berichtte nieuwsmedium NOS:

"Apeldoorn gebruikt de beken niet alleen om problemen met het regen- en grondwater op te lossen, maar ook om de natuur in de stad terug te brengen. Dat lukt goed. In het centrum stroomt de beek over het dak van een ondergrondse parkeergarage waarop een park is gemaakt. De ijsvogel wordt er gesignaleerd, en de zeldzame vissoort beekprik paait er langs de winkelstraat." [>> Lees meer](#)

Gespot

Ik zag zaterdagavond 4/8 omstreeks zonsondergang (21.00-21.30) op mijn balkon een prachtige vlinder zwevend boven de bloembak met verbena's. Ik keek bovenop het lijf naar een zacht groene kleur, fluweelglad, met felwitte belijning aan de zijkanten. Op de staart ook felwitte lijntjes (niet goed kunnen bekijken, het ging allemaal te snel). Hij was een stuk groter dan de kolibrievlinder die ik ook al een paar keer op mijn balkon heb gezien.

Zojuist zag ik op de [site van vlinderstichting](#) dat het waarschijnlijk de wolfsmelkpijlstaart of de walstropijlstaart is en dat deze vrij zeldzaam zijn, vandaar deze mail. (*Wim Ceelen*)

Soortbescherming in Gelderland: van schade beperken naar bevorderen biodiversiteit

Het gaat niet goed met gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen. En ook andere soorten hebben het zwaar. In Gelderland lijkt een nieuwe aanpak voor soortbescherming veelbelovend. Niet het tegengaan van schade staat hierin centraal, maar het verbeteren van leefgebieden. Bijvoorbeeld door nestkasten te plaatsen en het voedselaanbod te vergroten. Apeldoorn, Lochem en Nijmegen doen een pilot. [>> Lees verder](#)

Rododendrons getroffen door droogte

Het is afwachten hoe de markante rododendrons in natuurpark Berg & Bos de extreme droge periode gaan overleven. Vooral de struiken die in de volle zon stonden kregen het zwaar te verduren. Het aanpassen aan de droogte door het oprullen van de bladeren lijkt niet voldoende te zijn geweest wanneer je het aantal totaal en half verschrompelde struiken ziet. Het is de vraag in hoeverre er nog leven zit in de wortels en de onderstam. Komend voorjaar zal blijken hoe veerkrachtig de natuur is.

Klimaatbestendig beheer voor de heidefauna

Deze zomer benadrukt het nog eens: klimaatverandering vergt aanpassingen, ook in het natuurbeheer. De omgang met droogte, maar ook extreme neerslag vragen aandacht. Voor de dieren op de heide is maatwerk vereist om te voorkomen dat populaties verdwijnen. Het gentiaanblauwtje is daarbij een van de meest bedreigde soorten. Een recent verschenen brochure helpt vrijwilligers en beheerders op weg.

[>> Lees verder](#)

Ecoduct Asselseheide

Momenteel wordt er gewerkt aan de bouw ecopassage over het spoor nabij Assel. Via [de link van de webcam](#) kun je ook van een afstand het werk globaal volgen.

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Contactpersonen: [IVN contacten](#)
Afdelingsbladen: IVN Apeldoorn:
[Groenvoer](#)

[KNNV contacten](#)
KNNV-Apeldoorn: [De vier](#)
[Jaargetijden](#)
KNNV Epe/Heerde: [Natuurklanken](#)

IVN webwinkel: Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken: In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe als 'oude boeken service'.

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Mail naar: IVN Apeldoorn: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl of

KNNV Apeldoorn: ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl